

OBEČNÍ KNIHOVNY

2016–2018

Dotační titul na podporu modernizace a vybavení
obecních knihoven v Jihomoravském kraji

Jihomoravský kraj

MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

Fotografie na obálce: Místní knihovna v Miloticích, okres Vyškov

Fotografie na rubu titulního listu: Místní knihovna Orlovce a Místní knihovna Nížkovice, okres Vyškov

Fotografie na zadní straně obálky: Obecní knihovna Habrůvka, okres Blansko

Publikace by v této podobě nevznikla bez laskavé spolupráce obcí, které poskytly fotografie a další materiály, a spolupráce regionálních oddělení pověřených knihoven Jihomoravského kraje.

OBECNÍ KNIHOVNY

2016–2018

DOTAČNÍ TITUL NA PODPORU
MODERNIZACE A VYBAVENÍ OBECNÍCH
KNIHOVEN V JIHOMORAVSKÉM KRAJI

Jihomoravský kraj

Moravská zemská knihovna v Brně
Jihomoravský kraj
Brno 2018

Obecní knihovny – dotační titul na podporu modernizace a vybavení obecních knihoven v Jihomoravském kraji

Knihovny na malých obcích nejsou jen půjčovnami knih, ale velmi často místem, které poskytuje zázemí pro setkávání, debaty, seznamování se s obecními záležitostmi. Nejsou přitom jen pasivním místem, ale v závislosti na osobnosti knihovníka či knihovnice aktivním středem kulturního života v obci. Jsou vyhledávány občany obce, ale samy je i vyhledávají, protože umí motivovat jejich zájem, protože umí vytvářet komunitu.

Aby mohly plnit úkoly, které od nich jejich uživatelé, ale i zřizovatelé očekávají, potřebují mít k dispozici dobré zázemí. Je více než potěšující, že si je Jihomoravský kraj vědom důležité role, kterou knihovny v obcích mohou hrát, a poskytuje jim stabilní podporu v podobě dotačního programu Obecní knihovny. Podoba nových prostor, která je výsledkem rozumného využití těchto prostředků, dokládá, jak potřebný tento projekt je. O tom ostatně svědčí i množství podávaných žádostí. Důležité přitom je, že tyto žádosti jsou podmíněny spoluúčastí ze strany jednotlivých obcí. Zřizovatelé tímto způsobem dávají najevo, že si práce knihovny (tedy knihovnic a knihovníků) váží a považují ji za podstatný vklad do chodu obce. A pro knihovny je to zavazující.

Jsem rád, že projekt podpory obecních knihoven se stal součástí Programu rozvoje Jihomoravského kraje na léta 2018-2021. Jsem rád, že Kraj s knihovnami počítá jako s partnerem pro rozvoj regionu. Téměř sedm set veřejných knihoven může v strategických plánech Kraje sehrát důležitou roli.

prof. Tomáš Kubíček
ředitel Moravské zemské knihovny v Brně

Úvod

Veřejné knihovny patří mezi tradiční společenské instituce, které se v průběhu historického vývoje staly neodmyslitelnou součástí kulturní infrastruktury i těch nejmenších obcí. Ačkoli ve statistických srovnáních vykazují ze všech kulturních institucí nejvyšší míru návštěvnosti, lze zejména v posledních dekádách pozorovat trend úbytku jak registrovaných čtenářů, tak také fyzických výpůjček. Výjimky lze pozorovat v knihovnách, které procházejí či prošly rekonstrukcí či modernizací, otevírají se návštěvníkům s nabídkou vzdělávacích či dalších volnočasových aktivit, budují prostory pro dětské návštěvníky, teenagery, aktivity seniorů apod. Potvrzuje se tak známá skutečnost, že pěkné a moderní prostory lákají k návštěvě a mají potenciál probudit zájem o využívání knihoven nejen jako půjčoven knih s nabídkou kvalitních čtenářských zážitků, ale také jako oblíbených a vyhledávaných míst setkávání či dalšího vzdělávání.

Největší skupinu veřejných knihoven představují tradičně malé obecní knihovny, podle knihovnické terminologie tzv. neprofesionální knihovny. V celkovém počtu knihoven v České republice za rok 2017 jsou zastoupeny více jak 85 %, v Jihomoravském kraji takřka 87 %. Podle posledního průzkumu Moravské zemské knihovny patří mezi jednu z klíčových bariér knihoven pro jejich proměnu v centra komunitních aktivit právě absence dostatečných a moderních prostor. Požadavek větších prostor se objevil u většiny dotázaných knihoven ve všech regionech Jihomoravského kraje.

S novým impulsem pro zlepšení podmínek zejména obecních knihoven přišel v lednu 2016 Jihomoravský kraj, který v rámci dotačního programu Program rozvoje venkova Jihomoravského kraje schválil **nový dotační titul Obecní knihovny** s cílem modernizace interiérů a technického vybavení veřejných knihoven v obcích do 3 000 obyvatel, kam patří více jak 93 % obcí Jihomoravského kraje. Na tento dotační titul vyčlenil ze svého rozpočtu 5 milionů korun.

Jihomoravský kraj neomezuje podporu knihoven pouze na financování regionálních funkcí, tj. podpůrných služeb, jejichž zajišťování ukládá krajům zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon). V roce 2016, prvním roce vyhlášení dotačního titulu, kraj také vyhlásil a finančně podpořil **novou celokrajskou soutěž na podporu čtenářství Jižní Morava čte**, do které se zapojilo na šedesát knihoven a která založila tradici podpory čtenářství v Jihomoravském kraji. **Obnova interiérů knihoven tak jde ruku v ruce s aktivitami na podporu čtenářství, konáním literárních besed, autorských čtení, také s vlastní literární, výtvarnou a nově i audiovizuální tvorbou.**

Zájem knihoven o vyhlášený dotační titul byl v prvním roce mimořádný. Celkem 154 podaných žádostí, z nichž Rada Jihomoravského kraje podpořila 142 projektů ve výši 5,047 mil. Kč.

Mezi položkami mobiliáře byly nejčastější knihovní regály, stoly, kancelářské židle, dětský nábytek, sedací vaky nebo hrací koberce. V rámci pořízení software žádaly knihovny o nákup výpůjčních protokolů, automatizovaných knihovních systémů či antivirových programů. Pod položkou hardware byly zahrnuty čtečky čárových kódů, multifunkční kopírovací stroje, počítače, notebooky, monitory či CD přehrávače. Stavební úpravy zahrnovaly výměnu oken či dveří, opravy stěn a stropů, opravy/výměny elektroinstalace, výmalbu či zateplení prostor. Výjimkou nebyl ani projekt na pořízení bezbariérového přístupu do knihovny.

Již v prvním roce vyhlášení dotačního titulu se Moravská zemská knihovna obrátila na úspěšné žadatele s výzvou k jeho propagaci. Mnozí reagovali zveřejněním informací na webových stránkách svých knihoven, později doplněných o fotodokumentaci probíhajících proměn.

Místní knihovna Nižkovice

Naposledy aktualizováno:
06.11.2018 17:24:26

Úvod	
O knihovně	
Služby	
Akce	
Odkazy	
Vzkazy	
Fotogalerie	
Ankety	
Kontakty	
Knihovní řád	
Dotace z JMK	
On-line katalog	

Dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v roce 2017

Mezi úspěšnými žadateli v roce 2017 byla opět i Obec Nižkovice. Na akci "Nákup nového mobiliáře pro knihovnu obce Nižkovice" získala dotaci ve výši 25.000,- Kč, č.smlouvy 04/997/17/0RR. Z vlastních zdrojů bylo vynaloženo 31.010,- Kč. V rámci této dotace byla dokončena kompletní obměna mobiliáře knihovny. Byly pořízeny ještě regály na knihy, stoly a židličky pro děti, skříň pro p.knihovnici a podsedáky pro děti. Mimo dotaci byla knihovna vymalována a pořízena dětská tapeta do dětského koutku, který byl vybaven hračkami.

Dobrá zpráva pro knihovny v Jihomoravském kraji

Jihomoravský kraj poskytl novou dotaci na modernizaci obecních knihoven. V lednu 2016 schválila Rada Jihomoravského kraje nový dotační titul. Obecní knihovny s cílem modernizace interiéru a technického vybavení veřejných knihoven v obcích do 3 000 obyvatel, na který Jihomoravský kraj vyčlenil ze svého rozpočtu 5 milionů korun. Částka byla součástí dotací v celkové výši 50 milionů korun, které schválilo na svém dubnovém zasedání krajské zastupitelstvo v rámci Programu rozvoje venkova Jihomoravského kraje.

Zájem knihoven o vyhlášený dotační titul a jeho naléhavost potvrdilo 154 podaných žádostí, z nichž Rada Jihomoravského kraje podpořila 142 žádosti ve výši 5,047 mil. Kč. Obec v Jihomoravském kraji tak po několika letech dostala příležitost modernizovat svoje knihovny, které jsou zejména v menších sídlech často jediným kulturním zařízením působícím současně jako stmelující činitel společenského a komunitního života. Na jeden projekt bylo možné žádat finanční podporu ve výši 25 až 50 tisíc korun s tím, že jednou z hlavních podmínek byla minimálně 50% spoluúčast.

I menší revitalizace prostor obecních knihoven nabídnou čtenářům a návštěvníkům příjemné zázemí pro rozvoj kulturního života obcí v Jihomoravském kraji.

Mezi úspěšnými žadateli byla také Obec Nižkovice, která s projektem "Nákup nových PC a regálů do knihovny" z Programu rozvoje venkova JMK 2016 DT. Obecní knihovny získala dotaci 25 000,- Kč na projekt v celkové výši 96 885,- Kč. Dotaci Obec obdržela na základě smlouvy č. 038333/16/OZP.

Dotační titul Obecní knihovny je spolufinancován Jihomoravským krajem.

Webová stránka Místní knihovny Nižkovice (679 obyv.) s novou záložkou Dotace z JMK

Pravidla pro poskytnutí dotačního titulu Obecní knihovny¹

Vyhlašovatelem dotačního programu Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje je Jihomoravský kraj. Administrátorem dotačního podprogramu je Odbor regionálního rozvoje Krajského úřadu Jihomoravského kraje, oddělení rozvoje venkova a zemědělství. Pravidla pro potenciální žadatele jsou zveřejněna po jejich schválení začátkem kalendářního roku.

Z Pravidel:

Prostředky dotace je možné čerpat na uznatelné výdaje akce vzniklé od 1.1. do 31.12. příslušného kalendářního roku.

- Minimální výše dotace na jednu akci činí 25.000 Kč
- Maximální výše dotace na jednu akci činí 50.000 Kč
- Maximální podíl dotace na uznatelných výdajích akce činí 50 % celkových uznatelných výdajů akce vynaložených v příslušném kalendářním roce
- Dotace bude poukázána jednorázově převodem na účet příjemce nejpozději do 60 dnů ode dne uzavření Smlouvy (Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje)
- Na realizaci akce musí být v kalendářním roce zajištěno podílové financování z rozpočtu žadatele a z dalších zdrojů v takové výši, aby spolu s poskytnutou dotací bylo finančně kryto 100 % výdajů akce v příslušném roce
- Dotovanou akcí musí být pořízován výlučně majetek do vlastnictví žadatele

Uznatelnými výdaji se rozumí:

- a) počítačové vybavení,
- b) čtečky, tiskárny, skenery, rozmnožovací stroje,
- c) softwarové vybavení,
- d) mobiliář, regály,
- e) drobné stavební úpravy (neinvestičního charakteru pouze v kombinaci s pořízením inventáře).

¹ <https://dotace.kr-jihomoravsky.cz/Grants/5948-506-Dotacni+program+Podpora+rozvoje+venkova+Jihomoravského+kraje+pro+rok+2018.aspx>

Neuznatelnými výdaji se rozumí zejména:

- a) nákup věcí osobní potřeby,
- b) úhrada správních poplatků,
- c) úhrada nákladů se zpracováním žádosti na předmětnou dotaci,
- d) úhrada členských příspěvků v profesních organizacích,
- e) financování podnikatelských aktivit a výdělečné činnosti,
- f) penále, pokuty, sankční poplatky,
- g) leasing.

Příjemce je povinen předložit vyhlášovateli nejpozději do 31. 1. dalšího kalendářního roku závěrečnou zprávu obsahující vyhodnocení přínosu akce a finanční vypořádání dotace (prokázání uznatelných výdajů akce – hrazených z jakýchkoliv zdrojů). Přílohou finančního vypořádání dotace jsou kopie prvotních účetních dokladů, smluv, objednávek a dokladů o zaplacení (výpisů z účtu), případně dalších dokladů, které se vztahují k realizaci akce.

Pracovní skupina dotačního programu Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje je jmenována Radou Jihomoravského kraje. Provádí závěrečné zhodnocení žádostí a navrhuje výši dotací pro jednotlivé dotační tituly a jednotlivé žádosti o dotace.

Řídícím orgánem, který ve lhůtě do 30. 6. rozhoduje o schválení nebo neschválení dotací, je Rada Jihomoravského kraje, příp. Zastupitelstvo Jihomoravského kraje.

Každý žadatel může podat v rámci jednoho ze sedmi podprogramů² pouze jednu žádost. Výjimku mají žadatelé – obce žádající o dotaci z dotačního titulu 5 Obecní knihovny, kteří mohou podat žádost i v jiném dotačním titulu, mohou tedy podat celkem dvě žádosti o dotace.

Lhůta pro podávání žádostí o dotace je od 14. 2. příslušného kalendářního roku do 28. 2.

² V dotačním programu Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje.

Kritéria hodnocení žádostí o dotace

- a) velikost žadatele (počet obyvatel),
- b) účast žadatele v krajském kole soutěže „Vesnice roku“ v letech 2011-2017,
- c) akce bude realizována v hospodářsky problémovém regionu (Státem podporované regiony vymezené ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2014 –2020, schválené usnesením vlády č. 344 ze dne 15. května 2013 – jedná se o obce na území ORP Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou, Mikulov, Moravský Krumlov a Znojmo) – při rovnosti bodů budou obce z uvedených ORP upřednostněny,
- d) spolupráce s JMK – upřednostněny budou obce podílející platbami do systému IDS.

Každý ze sedmi dotačních titulů má jiné bodové hodnocení, které rozhoduje o schválení či neschválení žádosti.

Bodové hodnocení žádosti o dotace u dotačního titulu 5 Obecní knihovny:

Velikost žadatele (počet obyvatel)	Počet bodů
méně než 300 obyvatel	10
od 300 obyvatel (včetně) do 500 obyvatel	8
od 500 obyvatel (včetně) do 1.000 obyvatel	6
od 1.000 obyvatel (včetně) do 1.500 obyvatel	4
od 1.500 (včetně) do méně než 3.000 obyvatel	2
Účast žadatele v krajském kole soutěže „Vesnice roku“ v letech 2011–2017	Počet bodů
zúčastnil se	1
nezúčastnil se	0
Spolupráce s JMK	Počet bodů
žadatel se podílel v roce 2017 na financování systému IDS JMK	3
žadatel se nepodílel v roce 2017 na financování systému IDS JMK	0

Z bodového hodnocení vyplývá, že **mezi preferované žadatele patří malé obce do 300 obyvatel zapojené do krajského kola soutěže Vesnice roku podílející se na financování systému IDS JMK.**

Věděli jste, že

...členem krajských hodnotících komisí soutěže Vesnice roku je zástupce Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR?

...součástí hodnocení každé obce je činnost a interiéry její obecní knihovny?

Podpora obecních knihoven

V uplynulých letech byl největší zájem o využití dotačního titulu ze strany knihoven v obcích do 1 000 obyvatel, které mají největší problémy s financováním.

Knihovny v Jihomoravském kraji bez podpory zřizovatele na nákup knihovního fondu

Rok	Nepřispělo obcí (%)
2014	20,2
2015	16,24
2016	17,31
2017	18,42

Rozkvetlé knihovny v Jihomoravském kraji

Jihomoravský kraj se stal prvním krajem, který začal podporovat knihovny v obcích do 3 000 obyvatel s vědomím jejich nezastupitelné role a významu jako zařízení podporujících rozvoj vzdělání, kulturního a společenského života.

Toto následně potvrdil **začátkem března 2018**, kdy Rada Jihomoravského kraje schválila v návaznosti na Strategii rozvoje Jihomoravského kraje 2020 střednědobý programový dokument **Program rozvoje Jihomoravského kraje 2018-2021**, jehož součástí se stala podpora rozvoje obecních knihoven **s důrazem na zkvalitnění jejich zázemí a rozšíření knihovního fondu**.³

Počty schválených žádostí a výše podpory v letech 2016 až 2018

2016 – 142 žádostí ve výši 5,047.000,- Kč

2017 – 102 žádostí ve výši 3,793.000,- Kč

2018 – 84 žádostí ve výši 3,360.000,- Kč

3 <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=340678&TypeID=2>

V letech 2016-2018 podpořil Jihomoravský kraj celkem 328 žádostí v celkové výši 12,200.000,- Kč.

Žadatelé v letech 2016-2018 podle velikosti obcí

	Počet žadatelů	Procenta
Do 200 obyvatel	27	8,23
201 až 500 obyvatel	102	31,09
501 až 1 000 obyvatel	106	32,31
1 001 až 2 000 obyvatel	61	18,59
2 001 až 3 000 obyvatel	32	9,75

Mezi žadateli mají **největší zastoupení obce o velikosti 501 až 1 000 obyvatel**, na druhém místě obce do 500 obyvatel.

Dobrou zprávou pro obce je možnost podávat žádosti opakovaně každým rokem, čehož v roce 2017 využilo **41 obcí, tj. 40 % z celkového počtu žadatelů**. Více jak jednou třetinou žadatelů byly zastoupeny obce do 500 obyvatel.

Možnosti opakovaného podávání žádostí využila např. **Knihovna městyse Křtiny** v okrese Blansko, které se podařilo za dobu trvání dotačního titulu získat pro svoje čtenáře finanční prostředky ve výši 122 000,- Kč.

2016 s projektem **Posezení nejen s knihou pro malé i velké**

2017 s projektem **Rozšíření nabídky služeb knihovny ve Křtinách**

2018 s projektem **Ke čtenářům blíž**

Modernizace **Knihovny městyse Křtiny** s podporou krajské dotace umožnila její proměnu v oblíbené a vyhledávané místo, v moderní instituci s nabídkou kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit, za které v roce 2017 obdržela státní cenu **KNIHOVNA ROKU 2017**.

Stala se tak již třetí knihovnou v Jihomoravském kraji, nositelkou tohoto prestižního ocenění (**2011 – Místní knihovna Veselice, okres Blansko; 2012 – Obecní knihovna Raatškovice, okres Hodonín**).

Finanční podpora Jihomoravského kraje tak umožnila nejen modernizaci knihovny, ale přispěla k jejímu vítězství nejdříve v krajském kole soutěže Vesnice roku a následně na celostátní úrovni při udílení ceny Knihovna roku.

Interiéry Knihovny městyse Křtiny (835 obyv.), okres Blansko

Mezi další obce, které **každoročně podporují** svoje knihovny prostřednictvím dotačního titulu JMK Obecní knihovny, patří na Blanensku obce Křtěnov, Velenov, Kořenec, Spešov a Šošůvka, v okrese Brno-venkov obce Sentice, Hostěnice, a Střelice, na Břeclavsku obec Nový Přerov, v okrese Hodonín obce Syrovín, Louka, Hroznová Lhota, Šardice, Lužice a Dolní Bojanovice, na Znojemsku obec Damnice.

Mezi opakované žadatele patří také malá obec Kořenec na Boskovicku, která s podporou dotace vybudovala čtecí pódium pro děti a zakoupila nový výpůjční pult spolu s regály pro povinnou četbu a deskové hry.

Opakované možnosti pro podávání žádostí využilo

v roce 2017 – 40,1 % žadatelů,

v roce 2018 – 53,5 % žadatelů, přičemž 37,7 % podalo žádost již potřetí.

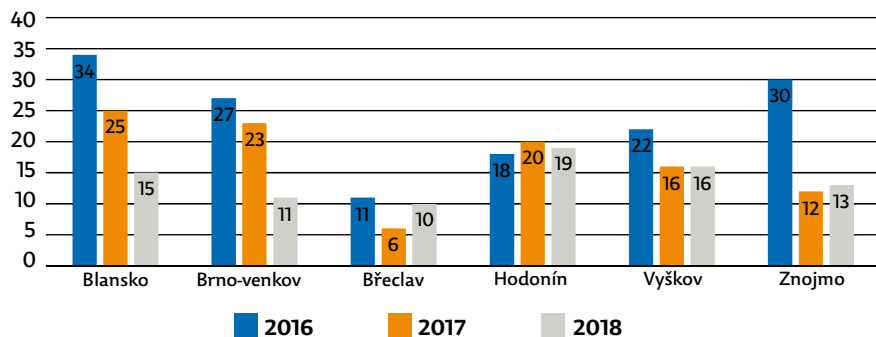
Počet schválených žádostí

REGION	2016	% žadatelů z obcí do 3 000 obyvatel	2017	% žadatelů z obcí do 3 000 obyvatel	2018	% žadatelů z obcí do 3 000 obyvatel	Počet obcí celkem	Počet obcí do 3 000 obyvatel
Blansko	34	30,9	25	22,7	15	13,6	116	110
Brno-venkov	27	15,69	23	13,4	11	6,4	187	172
Břeclav	11	19,6	6	10,71	10	17,9	63	56
Hodonín	18	25,4	20	28,2	19	26,8	82	71
Vyškov	22	28,9	16	21,1	16	21,1	80	76
Znojmo	30	21,3	12	8,5	13	9,2	144	141
CELKEM	142	22,7	102	16,3	84	13,4	672	626

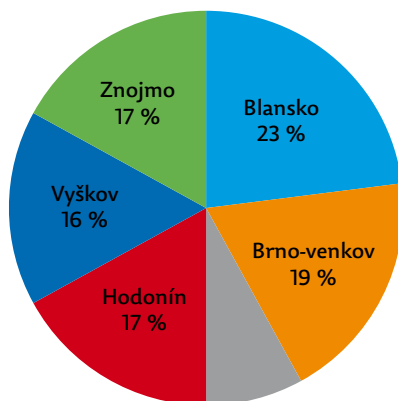

Obecní knihovna Kořenec (357 obyv.), čtecí pódium a regály pro povinnou četbu a deskové hry

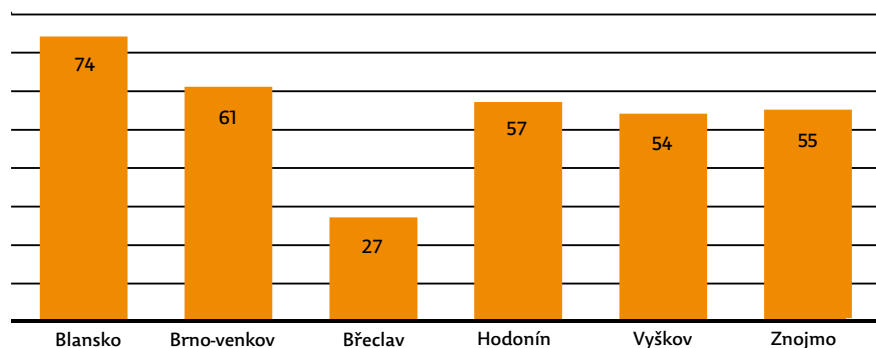
Počty schválených žádostí v letech 2016 až 2018

Zastoupení žadatelů podle regionů v letech 2016 až 2018

Počet žadatelů podle regionů v letech 2016 až 2018

ZE ZÁVĚREČNÝCH ZPRÁV OBCÍ V ROCE 2017

Jamolice (ZNOJMO)

Název projektu: **Obecní knihovna**

Ze závěrečné zprávy:

„Záleží nám, aby se nám počet čtenářů rozšířil a vylepšení prostor a vybavení by k tomu mohlo přispět. ...

Nové regály v knihovně zabezpečí lepší přehlednost a uspořádání knih. Výměna osvětlení a nový nábytek bude vylepšením současného prostoru knihovny. Nové počítačové vybavení a tiskárna i s lepším a rychlejším internetem podstatně zlepší a zkvalitní službu pro čtenáře i ostatní obyvatele, kteří mohou tuto službu využívat. O novém vybavení knihovny informuje i na našich webových stránkách www.obec-jamolice.cz.“

Dana Jarolímová, starostka obce

Z webu knihovny (<http://www.obec-jamolice.cz/index.php?&desktop=clanky&id=55>):

Obecní knihovna – obec obdržela na podzim roku 2017 od Jihomoravského kraje dotaci na vybavení ve výši 27 000,- Kč, podmínkou byla minimální spoluúčast obce ve výši 28 000,- Kč. Obec kromě nových regálů na knihy, pořídila nový nábytek, nainstalovala nové osvětlení, žaluzie a notebook s tiskárnou a kopírkou. Příjemnější prostředí třeba přispěje k tomu, že přibudou další čtenáři v naší knihovně.

Obecní knihovna Jamolice (442 obyv.), nový čtenářský koutek, fotografie Dana Jarolímová

Zbraslav (Brno-venkov)

Název projektu: **Počítačové a softwarové vybavení obecní knihovny**

Ze závěrečné zprávy

„Podpory si velmi ceníme, rozšířilo to nabídku čtenářům a to nejen v oblasti knih, ale i přednášek. V rámci projektu bylo vybavení knihovny rozšířeno o notebooky s operačním systémem + propojení s knihovnickým systémem, tiskárnu, myši k notebookům, vše včetně softwaru a o čtečku knih.

Knihovna se realizovala ve dvou etapách a to v roce 2016 a v roce 2017. Díky projektu se rozšířila i spolupráce knihovny se základní školou, cílem je knihovnu zatraktivnit i pro mladou generaci a ukázat jim, že čtení nejsou jen klasické knihy, ale i e-booky. Pro tento účel byly zakoupeny čtečky elektronických knih. Naším dlouhodobým cílem je zaměřit se a přitáhnout více čtenářů právě z řad mládeže, která se v dnešní době nedokáže nad knihou zastavit, čerpat z nich inspiraci a rozšiřovat si tak své jazykové a další dovednosti. Děkujeme.“

Ing. Jana Valová, starostka, obec Zbraslav

Obecní knihovna Zbraslav (1 300 obyv.), okres Brno-venkov

Střelice (Brno-venkov)

Název projektu: **Zlepšení vybavení knihovny**

Ze závěrečné zprávy:

„Dotace pro knihovnu velmi dobře splnila svůj účel. Knihovnu využívá hodně lidí – jak dospělých, tak dětí a studentů, proto je třeba vybavení knihovny modernizovat a doplňovat. Byla pořízena tiskárna pro přímý tisk z výpůjčního protokolu, která vhodně doplnila v loňském roce pořízený knihovnický systém Tritius. Dále jsme z dotace pořídili skartovačku, tiskárnu s kopírkou a skenerem, které v knihovně chyběly, regály na časopisy a výstavní systém STAS, který využíváme na výstavy fotografií v prostorách knihovny. Také byly dokoupeny sedáky do oddělení pro děti i dospělé a hrací koberec do dětského oddělení.“

PaedDr. Zdeněk Ondrášek, starosta obce Střelice

Nový závěsný systém STAS v Obecní knihovně Střelice (2 941 oby.)

Nové interiéry Obecní knihovny Střelice

Sloup (Blansko)

Název projektu: **Rozvoj obecní knihovny Sloup**

Ze závěrečné zprávy

„Naše knihovna byla umístěna v budově úřadu městyse, kde nebyly příliš vyhovující podmínky z hlediska uskladnění knih ani z hlediska pohodlí a prostředí návštěvníků knihovny. Proto zastupitelstvo rozhodlo, že knihovnu přemístí do budovy základní školy. Tento záměr se podařilo uskutečnit na jaře roku 2017. Při stěhování nábytku a mobiliáře knihovny nebyl veškerý inventář z důvodu neupotřebitelnosti nebo opotřebení přemístěn do budovy školy. Zastupitelé se také shodli na tom, že knihovnu mohou navštěvovat žáci základní školy a že ji lze využít jako prostor, kde by se mohli pořádat přednášky a setkání se známými i méně známými osobnostmi, které mohou navštívit i žáci školy. Z tohoto důvodu bylo třeba knihovnu vybavit dalšími prvky: koberci a polštáři s dětskými motivy, na kterých si můžou hrát děti v době, kdy si maminky vybírají knihy, nebo se na nich usadí děti při přednáškách, věšákem k odložení pláštěů a deštníků, projektorem pro prezentaci při přednáškách, magnetickou nástěnkou a nábytkem – police, skříň, vitríny.“

Ing. Martin Mikulášek
starosta městyse Sloup

Nový dětský koutek v Obecní knihovně Sloup (952 obyv.), okres Blansko

Obecní knihovna Březí (1 644 obyv.), okres Břeclav, projekt Zlepšení kvality služeb knihovny Březí, fotografie Petr Sýkora

Březí (okr. Břeclav)

Název projektu: **Zlepšení kvality služeb knihovny Březí**

Z textu závěrečné zprávy:

„Cílem žádosti o poskytnutí dotace bylo zlepšit uložení knih a možnosti přístupu k internetu pro veřejnost. Pořízením herní konzoly jsme chtěli zvýšit zájem mládeže o návštěvu knihovny. Knihovna byla vybavena novým regálem pro uložení knih, což přispělo k lepší orientaci návštěvníků knihovny v rozložení knih.

Po měsíci provozu knihovny s novým vybavením se zvýšila návštěvnost knihovny zhruba o 25 %. Co je zvláště pozitivní, jedná se především o dospívající mládež ve věku okolo 15 let.“

Ing. Petr Sýkora, starosta obce

Podpora rozvoje obecních knihoven jako nedílná součást Programu rozvoje Jihomoravského kraje na období 2018-2021

Nejrozšířenějším kulturním zařízením, které napomáhá kultivovat lidský potenciál kraje již od mladého věku (a i v menších obcích), jsou knihovny.

Z Programu rozvoje Jihomoravského kraje na období 2018-2021

Program vytyčil čtyři klíčové priority, přičemž v rámci druhé priority Zajištění kvality života obyvatel zařadil jako jedno z opatření na podporu její realizace Udržení služeb na venkově, a to prostřednictvím podpory rozvoje obecních knihoven (aktivita 2.5.3) s důrazem na zkvalitnění jejich zázemí a rozšíření knihovního fondu. Nástrojem participace kraje má být již po tři roky vyhlašovaný **dotační titul Obecní knihovny**, který se tímto stal oficiální a krajem deklarovanou platformou pro zlepšování podmínek obecních knihoven v Jihomoravském kraji. Věcně příslušným garantem uvedeného opatření je odbor regionálního rozvoje JMK.

Jihomoravský kraj patří k datu vydání této publikace mezi jediný kraj, který podporuje prostřednictvím dotačního titulu Obecní knihovny modernizaci interiérů a obnovu technického vybavení knihoven svých obcí s vědomím jejich nezastupitelné role jako institucí napomáhajících formovat a rozvíjet „*lidský potenciál kraje již od mladého věku*“¹. Přestože patří zřizování knihoven včetně jejich financování do kompetence obecních zastupitelstev, deklaroval Jihomoravský kraj v roce 2016 svým rozhodnutím zařadit podporu knihoven jako jednu z dalších priorit dotačního programu Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje, že důležitou součástí kulturního a společenského života i těch nejmenších obcí jsou právě obecní knihovny.

Rok 2018 – 3. rok podpory obecních knihoven v Jihomoravském kraji

Zatímco v prvních dvou letech se zájem žadatelů soustřeďoval zejména na takové položky jako pořízení mobiliáře, především regálových polic, ve třetím roce je možné sledovat trend nákupu moderních technologií (čtečky, notebooky, dataprojektory, čtecí lupy, multifunkční kopírky) a jejich prostřednictvím podpora digitální gramotnosti a seznamování uživatelů s novými typy médií.

¹ Program rozvoje Jihomoravského kraje na období 2018-2021

V mnoha žádostech se objevily požadavky na nákup:

- notebooku, dataprojektoru, tabletu, projekčního plátna, sluchátek,
- stolní čtecí lupy,
- ozvučené soupravy s mikrofonom,
- multifunkční kopírky,
- SW MS Office,
- tiskáren,
- čteček knih.

Součástí podrobného popisu akce v žádosti je odůvodnění přínosu akce pro Jihomoravský kraj.

Vybráno z projektů:

- Podporovat čtenářskou gramotnost občanů JMK, zejména dětí a mládeže. Zvýšit zájem o čtení u mladších skupin občanů JMK, forma sebevzdělávání.
- Zvýšení funkčnosti prostoru knihovny a sociálního zařízení pro návštěvníky. Výtvarné dokončení prostoru knihovny a materiální dovybavení knihovny.
- Zvýšení kvality života na jihomoravském venkově. Realizací projektu tak dojde k nezbytnému rozvoji obecní knihovny, kterou budou obyvatelé obce moci dále využívat v souladu s jejich aktuálními potřebami.

Nová čítárna v Obecní knihovně Železné (473 obyv.), okres Brno-venkov, fotografie Renata Vejrostová

- Zkvalitnění sítě místních knihoven v JMK, knihovna jako nositel kultury a vzdělávání, zkvalitnění možnosti volnočasových aktivit obyvatel, akce pořádané knihovnou mají často místní přesah.
- Zajištění kulturního vyžití obyvatel obce i blízkého okolí, udržení tradice půjčování knih, rozšíření okruhu čtenářů, zvýšení komfortu pro návštěvníky knihovny.
- Multimediální vybavení knihovny a rozvoj digitální gramotnosti. Usnadnění přístupu k dalším médiím a užitečným aplikacím současných moderních technologií pro obyvatele obce a žáky ZŠ.
- Cílem akce je pořídit nové IT vybavení do nově budované knihovny a tím zkvalitnit práci knihovnice, ale především umožnit, aby se knihovna stala místem pro kulturní setkávání občanů – pořádání besed, přednášek, promítání atd.
- Díky podpoře JMK vznikne v obci čítárna, která pomůže zkvalitnit vzdělávání občanů všech věkových kategorií.
- Zlepšení kvality života na jihomoravském venkově.

Čtecí lupy v Obecní knihovně
Železné, fotografie Renata
Vejrostová

Tablet a ozvučovací technika, vybavení čítárny
v Obecní knihovně Železné, okres Brno-
venkov, fotografie Renata Vejrostová

Nové dětské oddělení v Městské knihovně Dolní Kounice (2 367 obyv.), okres Brno-venkov, fotografie Jana Káčerková

Nové interiéry v oddělení s naučnou literaturou, Městská knihovna Dolní Kounice, fotografie Jana Káčerková

Ze zprávy paní knihovnice Jany Káčerkové, Městská knihovna Dolní Kounice:

„Rekonstrukce naučného a dětského oddělení proběhla v letošním roce z dotace PRV JHM kraje 2018, byly vyměněny regály za nové, světlejší, přibyl další dětský sedací vak a pět nových křesel.

Město zrekonstruovalo navíc ve vlastní režii v obou místnostech také podlahy, položilo nové linoleum, byly natřeny radiátory, částečně okna a dveře.“

Z komentáře k výkazu regionálních funkcí za rok 2017, Jaroslava Barová, zástupce ředitele

*„V celoregionálním měřítku se úroveň knihoven postupně zvyšuje. Činnost knihoven se zaměřuje na kulturní, vzdělávací a informační činnost. **Zvyšuje se úroveň prostředí v knihovnách, a to hlavně díky podpoře Jihomoravského kraje, který ji vyhlásil již druhým rokem. Tam, kde je knihovna nově a pěkně vybavena, se zvyšuje i její návštěvnost. Bez podpory regionálních funkcí, které poskytuje pověřená knihovna, by nebylo možné, aby neprofesionální knihovny vykonávaly svou činnost na takové úrovni, jako je tomu nyní.** Je tedy zřejmé, že finanční prostředky vynaložené na regionální funkce jsou účelně vynaložené a k dalšímu rozvoji knihoven a služeb veřejnosti jsou nezbytné.“*

Nové pracovní místo knihovníka v Obecní knihovně Žeravice (1 015 obyv.), okres Hodonín

Nové interiéry Obecní knihovny Džbánice (147 obyv.), okres Znojmo

„Knihovny jsou nejpočetněji zastoupená kulturní zařízení, která provázejí každého jedince s různou mírou intenzity po celý život. Nejsou dnes již půjčovnami knih, ale plní roli informačních a komunitních center a jejich potenciálem je stát se do budoucna místem rozvoje občanské společnosti a celoživotního vzdělávání. Nabízejí neutrální prostor dostupný všem bez omezení, poskytují místo k relaxaci a sebevzdělávání, jsou zdravou a prospěšnou alternativou trávení volného času. Jsou klíčem k pozitivnímu a intelektuálnímu rozvoji společnosti. Osvícená společnost v zastoupení svých krajů a obcí proto neváhá do svých knihoven investovat, protože ví, že se jí tato investice mnohonásobně vrátí.“¹

¹ Služby knihoven knihovnám. Krajské programy regionálních funkcí na podporu knihoven. Praha: Národní knihovna ČR, 2014. 14 s. ISBN 978-80-7050-635-6.

Zpracovalo oddělení vzdělávání a krajské metodiky při Moravské zemské knihovně v Brně.

(jako odborné pracoviště prosazuje vizi, že právě knihovny jako veřejné instituce přístupné a dostupné všem bez omezení mají potenciál ovlivňovat úroveň a kvalitu života všech obyvatel. Ve spolupráci s pověřenými knihovnami kraje usiluje o proměnu veřejných knihoven ve skutečná komunitní centra obcí.)

Vydala: Moravská zemská knihovna v Brně 2018

Fotografie: archiv MZK

Z podkladů knihoven vybrala a zpracovala: Monika Kratochvílová

Grafická úprava: Pavel Václav Vaščík

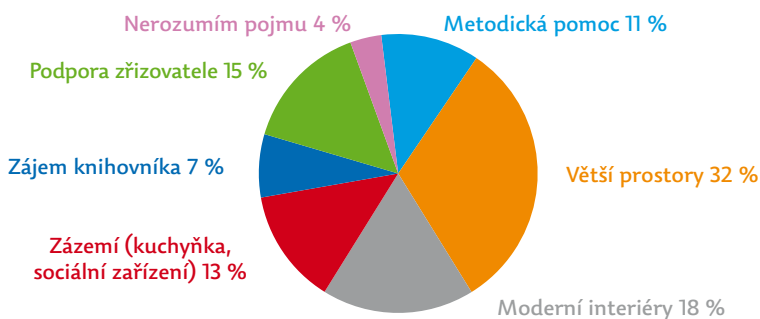
Tisk: Tiskárna Brázda

ISBN: 978-80-7051-265-4

Oddělení vzdělávání a krajské metodiky MZK připravilo mezi obsluhovanými knihovnami na přelomu července a srpna 2018 anonymní dotazníkový průzkum s cílem podpořit další rozvoj a fungování regionálních funkcí v Jihomoravském kraji.

Vybráno z otázek a odpovědí respondentů:

Co může napomoci, aby se vaše knihovna stala komunitní knihovnou, místem setkávání a aktivit pro všechny?

Máte pro činnost vaší knihovny nějakou vizi?

- Myslím si, že každý dobrý knihovník by měl mít zájem na tom, aby se knihovna neustále zviditelňovala nejen půjčováním knih, ale i různými kulturními akcemi. Mou prioritou je obnovit zapomenuté staré zvyky, dále setkávání maminek a jejich dětí v knihovně, literární činnost, tvoření a návštěvy dětí ze ZŠ, ŠD a MŠ.
- Spojovat občany, podporovat pozitivní vztahy, poskytnout místo pro setkávání (i mezi-generační), podporovat čtenářství a vzdělávat.
- Chceme se stát moderní knihovnou, kde lze získávat potřebné a kvalitní informace a kde mohou návštěvníci všech generací příjemně a důstojně trávit volný čas.
- Přeměnit knihovnu (ubývá čtenářů a nemá cenu nutit děti do čtení) zčásti na místo setkávání občanů a dětí, aby neseděli doma a mohli se někde setkávat.
- Chtěla bych přetáhnout děti od počítačů ke knihám. Proto pořádáme setkání rodičů a dětí nad knihou a čteme dětem před spaním v MŠ.
- Aby se knihovna stala srdcem obce. To znamená větší spolupráci s jednotlivými spolky v obci, angažování se v přípravě kulturních akcí obce. Posílení služeb a aktivit pro občany – literární výlety, kulturní akce, sociální poradenství.

